

Detailrapport Vraag en antwoord los v/h Raadsplein (ID 1001)

Veld	Waarde
Datum vraag	18-05-2026
Onderwerp	Uitdaagrecht, participatieverordening en lokale uitvoeringskracht binnen het sociaal domein
Fractie(s)	LEV
Vraag en antwoord	Recent heeft Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier aangekondigd de participatieverordening te wijzigen om het zogenoemde uitdaagrecht formeel te implementeren. Daarbij wordt inwoners en maatschappelijke organisaties de mogelijkheid geboden publieke taken over te nemen indien zij van mening zijn deze beter, efficiënter of passender te kunnen uitvoeren. Tevens geeft het hoogheemraadschap aan dat eerdere ervaringen met participatie aanleiding geven tot verduidelijking en aanpassing van de verordening. Vraag 1. Is het college bekend met de voorgenomen wijziging van de participatieverordening van Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier waarin het uitdaagrecht wordt opgenomen? Antwoord 1: Nee. Vraag 2. Beschikt de gemeente Edam-Volendam momenteel over een formeel uitgewerkt uitdaagrecht voor inwoners, verenigingen en maatschappelijke organisaties? Antwoord 2: Nee. Vraag 3. Indien dit niet het geval is, is het college bereid te onderzoeken of een lokaal uitdaagrecht kan worden opgenomen binnen de gemeentelijke participatieverordening? Antwoord 3: Het uitdaagrecht zal deel uitmaken van de inspraak- en participatieverordening die momenteel wordt uitgewerkt en naar verwachting na de zomer aan de raad wordt aangeboden ter vaststelling. Vraag 4. Welke gemeentelijke taken of uitvoeringsonderdelen zouden volgens het college in theorie geschikt kunnen zijn voor initiatieven vanuit inwoners, verenigingen of lokale maatschappelijke organisaties? Antwoord 4:

	We hebben geen gemeentelijke taken of uitvoeringsonderdelen uitgesloten van het uitdaagrecht. We kijken per initiatief of we denken dat het zinvol en wenselijk is te onderzoeken of die taak door de initiatiefnemers uitgevoerd kan worden. Dit conform het door de raad vastgestelde* uitgangspunt dat we maatwerk toepassen. *: beleidsvoorstel inwonersparticipatie, vastgesteld op 27 februari 2025, paragraaf 5.2.2 punt 9. Vraag 5. Heeft het college signalen ontvangen dat inwoners, vrijwilligersorganisaties of maatschappelijke partijen bepaalde publieke taken efficiënter, goedkoper of met meer lokaal draagvlak zouden kunnen uitvoeren? Antwoord 5: Tijdens de evaluatie van het inwonersparticipatiebeleid en de voorbereiding van het beleidsvoorstel dat de raad op 27 februari 2025 heeft vastgesteld, hebben we via het Praathuis de vraag uitgezet of er behoefte is aan het uitdaagrecht, en zo ja, voor wat voor type initiatief. Daar kwamen dertien reacties op binnen. Die liepen zeer uiteen. Ruim de helft gaf aan geen interesse te hebben om een taak over te nemen. Anderen hadden wel specifieke ideeën, met name ten aanzien van groenonderhoud zoals een plantsoen of een moestuin of de inrichting van een weiland als losloopgebied voor honden. Inspraak over beleid werd ook genoemd als een taak die mensen zouden willen overnemen. Sindsdien heeft het college geen signalen meer ontvangen die gezien kunnen worden als een verzoek om het uitdaagrecht toe te passen. Vraag 6. Hoe beoordeelt het college de balans tussen regionale samenwerking enerzijds en lokale democratische grip en uitvoeringskracht anderzijds? Antwoord 6: Het college meent dat het per onderwerp of situatie verschilt of regionale samenwerking dan wel lokale uitvoeringskracht een betere oplossing is. Vraag 7. Is het college bereid te onderzoeken of onderdelen binnen het sociaal domein, welzijnswerk of maatschappelijke ondersteuning meer lokaal georganiseerd kunnen worden wanneer maatschappelijke initiatieven of lokale organisaties zich hiervoor aandienen? Antwoord 7: Wanneer zich een initiatief aandient, zal het college bepalen of het zinvol en wenselijk is om te onderzoeken of die taak door de initiatiefnemers uitgevoerd kan worden. Vraag 8.
--	---

	In hoeverre ziet het college mogelijkheden om via participatie en uitdaagrechten de afstand tussen inwoners en regionale samenwerkingsstructuren te verkleinen? Antwoord 8: Daar waar sprake is van regionale samenwerking, gaat het doorgaans om taken die niet efficiënt of effectief op lokaal niveau uitgevoerd kunnen worden. Het ligt niet voor de hand dat een lokaal initiatief van inwoners of maatschappelijke organisaties zo'n taak wel lokaal zou kunnen uitvoeren. Niettemin geldt ook hier dat als zich een initiatief aandient, het college zal bepalen of het zinvol en wenselijk is om te onderzoeken of die taak door de initiatiefnemers uitgevoerd kan worden. Vraag 9. Het hoogheemraadschap geeft aan dat ervaringen sinds 2025 aanleiding geven om bepalingen te verduidelijken omdat deze in de praktijk te ruim of voor meerdere interpretaties vatbaar bleken. Herkent het college dergelijke knelpunten ook binnen participatietrajecten van de gemeente Edam-Volendam? Antwoord 9: Nee. Vraag 10. Is het college bereid de huidige participatieverordening en participatieaanpak van de gemeente te evalueren op effectiviteit, duidelijkheid, draagvlak en praktische uitvoerbaarheid? Antwoord 10: Het college heeft de inwonersparticipatie in 2024 geëvalueerd. De raad is meermalen in dat traject meegenomen. Op 27 februari 2025 heeft de raad kennis genomen van de evaluatie en het beleidsvoorstel vastgesteld dat was gebaseerd op de uitkomsten van die evaluatie. Vervolgens is het college aan de slag gegaan met de implementatie daarvan. Het implementatietraject loopt nog. Onderdeel van die implementatie is het opstellen van een inspraak- en participatieverordening. Zoals gezegd verwacht het college die na de zomer aan de raad aan te bieden ter vaststelling. Het college acht het zinvol om, wanneer de implementatie is afgerond en enige ervaring is opgedaan met de nieuwe aanpak, te evalueren of die nieuwe aanpak naar wens functioneert.
Bijlage(s)	wsb-2026-12088